

**Delovni sestanek za predstavnike
slovenskih medijev pred pričakovano
objavo energetsko-podnebnega paketa s
strani Evropske komisije, dne 23.1.2008**

Nina Štros, Greenpeace
Lidija Živčič, Focus

Predvidena vsebina

- **Predstavitev energetske-podnebnega paketa: osnovne informacije**
- **Podnebni cilji EU**
- **Podrobna razčlenitev posameznih delov paketa**
- **Ključna odprta vprašanja pred objavo paketa**
- **Vloga Slovenije v času predsedovanja – pričakovanja**
- **Načrtovane medijske aktivnosti s strani NVO**
- **Dodatna vprašanja**

Energetsko-podnebni paket

Paket zajema:

- Predlog delitve bremena za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov
- Predlog spremembe smernice o trgovanju z emisijami
- Predlog nove smernice o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije
- Predlog smernice o uporabi tehnologije za zajemanje in shranjevanje ogljika

Ozadje paketa:

- Nadgradnja zavez sprejetih marca 2007
- Podrobnejša opredelitev obvezujočih ciljev in dejavnosti
- Odgovor na nujnost ukrepanja
- EU želi s paketom dokazati, da ostaja vodilna silna v globalnem boju

Trenutno stališče NVO do paketa:

- Dragocena priložnost za pričetek implementacije energetske revolucije – edine možnosti za boj proti nevarnim podnebnim spremembam
- V trenutnem stanju paket ne zagotavlja potrebnega napredka, zato ga je potrebno na nekaterih mestih ojačati z vidika okoljske učinkovitostia

Podnebni cilji EU

- Osnova je dogovor sprejet med državami članicami marca 2007, ki obljublja zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov za 30% do 2020 (v primerjavi z ravniyo iz 1990), kot del novega globalnega sporazuma.
- V okviru tega EU Sveta je bilo prav tako dogovorjeno, da se EU zavezuje samo k 20% znižanju emisij toplogrednih plinov, dokler ne dosežemo globalnega dogovora o vsaj 30 % znižanju.

Greenpeace in Focus sta mnenja, da je cilj 20 % zmanjšanja izpustov TGP do leta 2020 politična in znanstvena napaka, saj:

- ta cilj ni skladen z EU ciljem za omejitev dviga povprečne globalne temperature pod 2°C v primerjavi s predindustrijsko ravniyo;
- je ta cilj neskladen z dogovorom na podnebnih pogajanjih decembra 2007 na Baliyu, kjer je bil sprejet dogovor o območju zmanjšanja med 25 – 40 % za razvite države.

V luči dogovora z Baliya ter znanstveno podprtega potrebnega obsega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za doseganje cilja 2 °C, Greenpeace in Focus pozivata EU, da se enostransko obveže k 30 % zmanjšanju emisij na domačih tleh do 2020, v primerjavi z ravnmi iz 1990.

Sektorska razdelitev podnebne cilja EU

- Evropska komisija bo predlagala nov način za določanje ciljov zmanjšanja toplogrednih plinov do 2020 – razdelitev celotnih emisij EU v dve kategoriji:
  1. Emisije, ki prihajajo iz sektorjev, ki jih pokriva shema trgovanja z emisijami (ETS sektor), in
  2. Emisije, ki nastajajo v sektorjih, ki jih ETS ne pokriva (ne-ETS sektor).
- V okviru predloga za “porazdelitev bremena”, bo EK postavila cilje za 2020 samo za ne-ETS emisije (transport, odpadki, kmetijstvo, kemikalije in gradnja).
- V okviru pregleda sheme trgovanja z emisijami, bo EK predlagala ločeno, na ravni EU določeno zgornjo mejo emisij iz ETS sektorja (veliki točkovni viri CO₂, kot npr. energetske objekti, naftne rafinerije in cementarne, steklarne, opekarne, sektorji kjer se proizvajajo celuloza, papir, keramika...)

Porazdelitev bremena med državami članicami

“Osnutek odločbe o naporu držav članic za zmanjšanje njihovih emisij toplogrednih plinov, za doseganje obvez skupnosti za zmanjšanju toplogrednih plinov do 2020”

- Osnova za določitev deleža zmanjšanja emisij v ne-ETS sektorju je BDP države članice.
- Da bi bilo v skladu z 20% zmanjšanjem emisij v EU do 2020, glede na leto 1990, morajo emisije v ne-ETS sektorju biti zmanjšane za 10% do 2020 v primerjavi z ravnjo iz 2005.

Za doseganje cilja 30% zmanjšanja emisij v EU do 2020, bi se morale emisije v ne-ETS sektorju zmanjšati za približno 20% v primerjavi z ravnjo iz 2005.

Porazdelitev bremena med državami članicami

“Osnutek odločitve glede napora držav članic za zmanjšanje svojih emisij toplogrednih plinov, za doseganje obvez skupnosti po zmanjšanju toplogrednih plinov do 2020”

Glavne kritike:

- Obseg/celota zmanjšanja emisij v ne-ETS sektorju zastavljena v skladu s 20% zmanjšanjem emisij na ravni EU.
- Omejitev maksimalnega zmanjšanja emisij za posamezne države članice.
- Število kreditov iz zunanjih projektov, ki jih DČ lahko uporabijo za doseganje svojih obvez (kot trenutno v kjotskem protokolu CDM in JI).
- Uporaba leta 2005 kot baznega leta leta za določitev zmanjšanja emisij toplogrednih plinov.
- Trenutno noben mehanizem za spremljanje izvajanja ni vključenega v predlog .

Predlagane rešitve:

- Obseg/celota zmanjšanja v skladu s 30% zmanjšanjem emisij na ravni EU (možnost v “sprožilnem” mehanizmu).
- Nobene maksimalne omejitve zmanjšanja, DČ naj bodo vzpodbujene da dosežejo bolj ambiciozne cilje, kot določeno s strani EK.
- Krediti iz zunanjih projektov uporabljeni samo kot dodatek k 30% zmanjšanju doma.
- Uporaba leta 1990 kot baznega leta, ki je tudi osnova obvez v okviru kjotskega sporazuma.
- Vključitev mehanizma za spremljanje izvajanja kot osnove za določitev kazni za nedoseganje sprejetih obvez.

Shema trgovanja z emisijami

“Osnutek smernice za nadgradnjo smernice 2003/87/EC za izboljšanje in razširitev sistema EU za trgovanje z emisijami”

- Določa pravila za delovanje sheme po 2012 (trenutno se izvaja druga faza, ki je pričela delovati z 2008).
- Namenjena spodbujanju ukrepov, ki bodo pripeljali k stroškovno-učinkovitemu zmanjšanju emisij (trenutno neuspešno predvsem zato, ker so države članice lahko same določile količine kuponov).
- Pomembnost izboljšanja sheme je trojna:
  - da EU dokaže svetu da jemlje svoje obveze resno,
  - da dejansko doseže zmanjšanje emisij na domačih tleh, v sektorjih ki jih bo v prihodnje pokrivala ter
  - da podjetja dobijo jasno usmeritev za načrtovanje poslovanja in investicij.

Najbolj pozitiven del trenutnega predloga smernice je vključitev avkcioniranja za dovoljenja v večini sektorjev, vključno s proizvodnjo elektrike. To bo omejilo lahke zaslužke ter vpeljalo načelo “onesnaževalec plača”. Glede na današnjo raven bi polno avkcioniranje ustvarilo okrog 50 milijard EUR prihodkov na leto, kar bi pomagalo pospešiti energetske revolucije, če bi se prihodki investirali v URE in OVE.

Shema trgovanja z emisijami

“Osnutek smernice za nadgradnjo smernice 2003/87/EC za izboljšanje in razširitev sistema EU za trgovanje z emisijami”

Glavne kritike.

- Zgornja meja zmanjšanja emisij v EU zastavljena v skladu z 20% zmanjšanjem emisij do 2020 (glede na 1990).
- Prevelik dotok eksternih kreditov v shemo (letno 278 milijonov ton CO₂ kar je 200% več kot je potrebno zmanjšanje).
- Kakovost eksternih kreditov (pomanjkanje kakovostnih varoval glede na vrsto projektov, ki bodo dovoljene EU inštalacijam).

Predlagane rešitve:

- Zgornja meja zmanjševanja emisij v EU v ETS sektorju mora biti v skladu s 30% zmanjšanjem emisij do 2020 na domačih tleh.
- Zmanjšati število zunanjih kreditov ter s tem doseči zmanjšanje emisij v EU ter obenem povečati konkurenčnost industrije.
- Zunanji krediti iz določenih projektov morajo biti eksplicitno izključeni v prihodnje: ponori, zajemanje in shranjevanje ogljika, velike hidroelektrarne ter seveda jederske elektrarne. Kakovost kreditov mora biti v skladu z Gold standardom.

Smernica o obnovljivih virih energije

“Smernica Evropskega parlamenta in sveta za promocijo energije, pridobljene iz obnovljivih virov energije”

- Nova smernica implementira cilj EU o 20% deležu energije iz obnovljivih virov ter določa obvezujoč splošni nacionalni cilj in vmesne cilje.
- Za doseganje tega cilja predvideva promocijo ukrepov v treh sektorjih: proizvodnja električne energije, ogrevanje in hlajenje ter promet.
- Vsebuje:
  - Nadaljnjo in povečano podporo elektriki iz sončne, vetrne, geotermalne in hidro energije, energije valovanja ter energije pridobljene iz biomase,
  - Nove nacionalne podporne sheme za obnovljivo energijo v sektorju ogrevanja in hlajenja, ki bo upamo da sprostila velike in do sedaj neizkoriščene potencialne tega sektorja. Ena izmed pglavitnih novih zahtev je vgradnja obnovljivih virov energije v vse nove ali obnovljene stavbe,
  - Podpora biogorivom v cestnem transportu ter pod-cilj za 10% delež teh goriv v vsaki državi. Za doseg tega cilja morajo biogoriva izpolnjevati številne trajnostne kriterije določene v smernici.

Smernica o obnovljivih virih energije

Greenpeace in Focus pozdravljata vključitev 20% deleža obnovljivih virov energije v zakonodajo. Uresničitev tega cilja bo prispevala k zaščiti podnebja in zmanjšala odvisnost od uvoza energentov, hkrati pa promovira tehnološki razvoj in inovacije po vsej EU.

Glavna kritika: BIOGORIVA

- 10% delež biogoriv v transportu lahko ima ogromne okoljske in družbene posledice. Količina razpoložljive trajnostne biomase je omejena, njena raba za pridobivanje biogoriv pa neučinkovita (izkoristki biomase so pri proizvodnji električne energije ali toplote boljši).
- Trajnostni kriteriji morajo zavzemati vsa biogoriva, in ne samo tista uporabljena v transportu.
- Skozi uporabo biogoriv ni zagotovljeno znatno zmanjšanje emisij. Zadnji osnutek smernice določa minimalen prag, ki zahteva 35% zmanjšanje emisij z uporabo biogoriv v primerjavi z uporabo tradicionalnih goriv.
- Okoljski in družbeni vplivi uporabe in izdelave biogoriv niso dovolj upoštevani, zapostavljeni so tudi neposredni vplivi zaradi spremembe v rabi tal, v okviru omenjenih trajnostnih kriterijev.

Energetsko-podnebni paket

Predlagana rešitev:

Zaradi možnosti bolj učinkovite uporabe biogoriv izzven sektorja transporta in zaradi resnih trajnostnih pomislekov, Greenpeace in Focus zahtevata da se 10% delež biogoriv v transportu ovrže. Preden lahko biogoriva igrajo pomembnejšo vlogo v transportu, je pomembno doseči večjo učinkovitost goriv v avtomobilih in tovornjakih.

Delovni sestanek 20.1.2008

Zajemanje in shranjevanje ogljika (CCS)

- Osnutek smernice dopolnjuje “large Combustion Plant”(veliki objekti za izgorevanje) direktivo in zagotavlja da bodo vse nove elektrarne na fosilna goriva “pripravljene na zajemanje”.
- Skupni potencial CCS (v kolikor postane komercialno dosegljiv) da zmanjša količino emisij v atmosfero, je odvisen od dela ogljika ki je zajet, ravni povečanja ogljika s strani CCS in ravni pronicanja v času transporta in na mestih shranjevanja na dolgi rok.
- Poleg okoljskih tveganj, je ena izmed glavnih skrbi povezana z izgubami zaradi CCS: posebno poročilo IPCC glede CCS daje razpon med 10-40%, odvisno od vrste elektrarne in uporabljenih procesov. Vsaka od 3 komponent CCS – zajemanje, transport in shranjevanje – zahteva dodatne energetske inpute.

Greenpeace in Focus ne podpirata zajemanja in shranjevanja ogljika zaradi nevarnosti, omejitev in negotovosti povezanih s tehnologijo.

Nasprotujemo kakršnemu koli podeljevanju finančnih in političnih prioritet tej tehnologiji na račun resničnih rešitev v boju proti globalnemu segrevanju v energetske sektorju: promociji obnovljivih virov energije in energetske učinkovitosti.

Stvari, ki so še vedno odprte

- Odstotek dovoljenj, ki bo razdeljen preko avkcioniranja (ETS)
- Količina zunanjih kreditov (ETS)
- Trajnostni kriteriji za uporabo biogoriv ter vprašanje trgovanja (OVE)

Vloga Slovenije v času predsedovanja

- Omejena, vendar relevantna
- Da zagovarja podnebnju prijazne rešitve (prej izpostavljene)
- Se zavzema za čimprejšnje sprejetje paketa (paket mora biti sprejet do konca leta 2008) – organizira dovolj razprav delovnih skupin Sveta; se zavzema za dogovor o enem branju v Evropskem parlamentu

Načrtovane medijske aktivnosti s strani NVO

- Sporočilo za javnost Greenpeace (skupaj s končno analizo) in Focus, 23.1.2008
- Sporočila za javnost pred zasedanji relevantnih svetov
- Srečanje NVO s predsedujočo državo na predvečer okoljskega sveta.
- Delo na smernicah iz področja prometa in s tem povezane medijske dejavnosti (Focus).
- Reakcije po potrebi, glede na dogodke
- Ostalo ...

Hvala za pozornost!

Dodatna vprašanja?

Nina Štros

Greenpeace/Umanotera

Nina.stros@diala.greenpeace.org

01 439 48 90, 040 871 530

skype: nstros

Lidija Živčič

Focus društvo za sonaraven razvoj

lidija@focus.si

01 515 40 80, 041 291 091

skype: lidijaanna